

**Huvudman**

Söderhamns kommun  
kommunstyrelsen@soderhamn.se

**Beslut**

Datum 2026-03-13  
Dnr SI 2025:10455  
Sida **1 (10)**

## Ärendet

Tillsyn av grundskolan Stråttjärä skola i Söderhamns kommun.

## Beslut

### Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Söderhamns kommun att senast den **12 juni 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande utredning av särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Söderhamns kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

### Söderhamns kommun ska vidta följande åtgärder

#### Särskilt stöd

1. Se till att för varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn eller den rektorn har delegerat det till, och för anmälningar som redan har inkommit men där utredningar ännu inte påbörjats, ska rektorn se till att skyndsamt starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn från datum för detta beslut till och med den 8 juni 2026 samt vilket datum utredningen har startats för respektive elev (3 kap. 7 § skollagen).

### Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning under ledning av lärare, garantin för tidiga stödinsatser samt information om elevens kunskapsutveckling.

### Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:10455) i de handlingar som sänds in.

## Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2026 inlett en tillsyn av Stråtjärä skola i Söderhamns kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Stråtjärä skola följer gällande bestämmelser om garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och särskilt stöd, undervisning under ledning av lärare samt information om elevens kunskapsutveckling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 11-12 februari 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram, frånvarostatistik, individuella studieplaner och lärares bedömningar. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

## Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

## Föreläggande

### Extra anpassningar och särskilt stöd

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

##### Extra anpassningar

Lärare och representanter för elevhälsan uppger i intervjuer att elever som befaras inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Exempel på extra anpassningar är anpassat material, fysiska hjälpmedel som bildstöd, skärmar, hörselkåpor samt inläsningstjänster.

##### Skolans arbete med att uppmärksamma elevers behov av särskilt stöd

Av intervjuer med lärare och rektor framgår att om en elev befaras inte uppnå de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås ska läraren anmäla detta till elevhälsan.

Lärare uppger att det finns ett antal elever i årskurs 4–5 som bedöms inte klara de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås i ett flertal ämnen. Av dessa elever har majoriteten haft svårigheter att nå kriterierna för bedömning av kunskaper sedan början av lågstadiet. Enligt lärare såväl som representanter för elevhälsan är samtliga av dessa elever kända av elevhälsan och har vid olika tidpunkter sedan lågstadiet uppmärksammats på grund av låg måluppfyllelse. Lärare uppger dock att när de lyft elever till elevhälsan har eleverna ofta bollats tillbaka till lärarna med förslag på extra anpassningar som lärarna redan arbetat med. Enligt både lärare och representanter för elevhälsan har samtliga elever extra anpassningar, varav ett flertal av eleverna under föregående läsår även haft kortare perioder av mer intensiva insatser såsom extra läsning med speciallärare eller individuellt matematikstöd med lärare.

Såväl lärare, representanter för elevhälsan och rektorn uppger att det finns elever som troligtvis skulle behöva särskilt stöd men som idag inte har det. Representanter för elevhälsan och rektorn uppger dock att utredning om särskilt stöd har påbörjats för ett flertal elever i årskurs 4–5 sedan hösten, att utredningar påbörjas löpande samt att fler åtgärdsprogram kommer att upprättas framöver.

På fråga om lärare har anmält någon elev i årskurs 2–3 för behov av utredning av särskilt stöd uppger representanter för elevhälsan att de har kännedom om en elev som skolan för närvarande inväntar en extern utredning innan skolan går vidare med en utredning om särskilt stöd.

På frågan om varför utredningar om särskilt stöd påbörjats flera år efter att elever anmälts för behov av utredning av särskilt stöd, uppger lärare och rektor att det kan handla om personalomsättning och bristande resurser. Representanter för elevhälsan uppger bland annat att vissa delar som kan ingå i en utredning om särskilt stöd, såsom läs- och skrivutredningar, generellt inte genomförs förrän i årskurs 5. Representanter för elevhälsan uppger att utredningar om särskilt stöd borde göras oftare för att säkerställa och dokumentera vilka behov som finns och inte.

### **Rättslig reglering**

Om det inom ramen för undervisningen, genom användningen av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övriga skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

### **Skolinspektionens bedömning**

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav vad gäller extra anpassningar.

Skolinspektionen bedömer dock att det är en brist att elevers behov av särskilt stöd inte skyndsamt utreds. För några elever har det dröjt flera läsår från det att elevhälsa och rektor har fått kännedom om att elever, trots att de ges extra anpassningar, befaras inte nå de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas till dess att utredningar om elevernas behov av särskilt stöd har inletts. Vidare framgår av tillsynen att en utredning av en elevs behov av särskilt stöd avvaktas med eftersom skolan inväntar en extern utredning. Det framgår vidare att utredningar av läs- och skrivsvårigheter inte startas förrän i årskurs 5. Dessa omständigheter medför att elevers behov av särskilt stöd inte skyndsamt utreds och elever riskerar därför att gå miste om sådant särskilt stöd som de annars skulle ha rätt till.

Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att det ligger inom en lärarens professionella bedömning att göra avvägningen av om det är möjligt att arbeta vidare med extra anpassningar eller om det finns behov av att initiera en utredning om elevens behov av särskilt stöd. Det är enligt skollagens krav inte frivilligt för rektorn att välja mellan att starta och inte starta en utredning om behov av särskilt stöd när det kommit till rektorns, eller den som rektorn delegerat till, kännedom att en elev trots extra anpassningar befaras inte uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Utredningen kan vara olika omfattande, men rektorn är alltid skyldig att se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds i syfte att elever så fort som möjligt får det stöd de behöver.

### **Val av ingripande**

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Söderhamns kommun verksamhet vid Stråttjärna skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Söderhamns kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

## **Områden utan konstaterade brister**

### **Undervisning under ledning av lärare**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av inkommen dokumentation inför Skolinspektionens tillsyn framgår att sex lärare arbetar på skolan. Av dessa är två lärare tillsvidareanställda, och innehar legitimation som förskollärare respektive grundskollärare. Övriga

lärare innehar inte legitimation inom förskola eller grundskola och är anställda på visstid

Av intervjuer med lärare, elever och rektor framgår att skolans enda legitimerade lärare jobbar i klass F-1, samt att en av dessa lärare enbart jobbar deltid. Årskurserna 2–3 och 4–5 undervisas helt av lärare som saknar legitimation och behörighet. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök framkom även att en av lärarna som undervisar i idrott har slutat på skolan. Enligt lärare och rektor pågår det rekrytering för positionen, men rektor uppger att det är mycket svårt att hitta behöriga lärare till skolan.

I samband med tillsynen har Skolinspektionen begärt att huvudmannen ska inkomma med en förteckning över skolans utannonserade tjänster för de senaste tre läsåren. Huvudmannen har inkommit med en sådan förteckning där det framgår att huvudmannen minst en gång per år sökt behörig fritidspersonal och grundskollärare.

### **Rättslig reglering**

Enligt 2 kap. 13 § skollagen får endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen.

Av 2 kap. 18 § skollagen framgår att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder.

Av 2 kap. 20 § skollagen följer att endast den som har legitimation får anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Av förarbetena till skollagen framkommer att för att få använda en annan lärare i den befintliga organisationen, i enlighet med undantagsregeln, bör det vara tillräckligt att det i huvudmannens organisation inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska bedriva (prop. 2009/10:165 s. 268 f). Det framgår vidare av förarbetena att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165 s. 652 f).

Att en skola har tillräckligt med lärarresurser, både vad gäller omfattning och kvalitet, är en central förutsättning för att elever ska kunna få sin rätt

till utbildning tillgodosedd och för att utbildningen i övrigt ska hålla en hög kvalitet (prop. 2013/14:112, s. 47).

Av förarbetena framgår att huvudmännen har en skyldighet att för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som han eller hon ska bedriva. Det övergripande syftet med reglerna är att så långt som möjligt säkerställa att elever får undervisning av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver.

Ambitionen ska vara att eleverna alltid undervisas av lärare som har en utbildning för den undervisning som de bedriver (prop. 2009/10:165, s. 262, 269 och 649).

### **Skolinspektionens bedömning**

Av utredningen framgår att skolan i stor utsträckning saknar legitimerad och behörig personal. På skolan finns endast två lärare som innehar legitimation som förskollärare respektive grundskollärare och båda dessa lärare undervisar i årskurserna F-1. Årskurserna 2–3 och 4–5 undervisas helt av lärare som saknar lärarlegitimation och behörighet för undervisande ämnen. Dessa lärare innehar tidsbegränsade anställningar. Av utredningen framgår vidare att huvudmannen årligen annonserar efter lärare som är legitimerade och behöriga för den undervisning som ska bedrivas.

Skolinspektionen konstaterar att situationen när det gäller lärarresurser på skolan inte är förenlig med lagstiftarens uttalade ambition att eleverna alltid ska undervisas av lärare som har en utbildning för den undervisning som de bedriver. Med beaktande av att huvudmannen kontinuerligt söker efter behörig och legitimerade lärare samt att de lärare som i dagsläget bedriver undervisning innehar tidsbegränsade anställningar bedömer Skolinspektionen dock att det inte framkommit att Söderhamns kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller undervisning under ledning av lärare. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skolinspektionen förutsätter dock att huvudmannen fortsatt vidtar åtgärder och gör ansträngningar för att rekrytera legitimerad och behörig personal till skolenheten. I detta ingår att se över de lärarresurser som finns inom hela huvudmannens organisation.

### **Garantin för tidiga stödinsatser**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av intervju med lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn framkommer att skolan kartlägger eleverna enligt Skolverkets nationella kartläggningsmaterial och det nationella bedömningsstödet. Ansvarig lärare uppger att kartläggningsmaterialet Hitta språket och Hitta

matematiken användes tidigt under höstterminen 2025. Lärare uppger vidare att i årskurs 1 genomfördes Skolverkets bedömningsstöd för samtliga elever. Materialet används tidigt under läsåret för att lärarna sedan ska hinna arbeta med resultatet så mycket som möjligt.

Om kartläggningen eller det nationella bedömningsstödet visar kunskapsrelaterade problem görs en särskild bedömning i samråd med specialpedagogisk kompetens. Under höstterminen 2025 var det tre elever i förskoleklass och två elever i årskurs 1 som bedömdes uppvisa indikation på att de inte kommer att nå kriterierna för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. För dessa elever har åtgärder vidtagits i samråd med elevhälsan.

Av intervju med representanter för elevhälsan framgår att delar av de nationella proven i årskurs 3 hittills har genomförts under vårterminen 2026. På de delar som hittills har genomförts har tre elever uppvisat indikation.

Representanter för elevhälsan uppger att skolans speciallärare är delaktig i arbetet med extra anpassningar. Lärare följer upp och utvärderar extra anpassningar var sjätte till var åttonde vecka.

Av den personalförteckning som Skolinspektionen tagit del av framgår att lärare som undervisar elever i förskoleklass fortsätter att undervisa eleverna i årskurs 1 samt att de lärare som undervisar elever i årskurs 3 fortsätter att undervisa dem i årskurs 4.

### **Rättslig reglering**

Förskollärare och lärare ska använda de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass, de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3 (8 kap. 2§, 9 kap. 20, 21 och 22 b–c §§ skolförordningen samt Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2019:16] om obligatoriska nationella kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande i förskoleklass, Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2016:66] om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan samt Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2025:1] om nationella prov i årskurs 3, 6 och 9 i grundskolan läsåret 2025/26).

Om det utifrån nationella kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov finns en indikation på att en elev inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i aktuella ämnen ska ansvarig förskollärare eller lärare, i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens, göra en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling. (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen)

Om det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att extra anpassningar behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik ska

ansvarig förskollärare eller lärare samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid planering av sådant stöd (3 kap 4 a § skollagen).

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan genomförs en uppföljning av de extra anpassningar som getts i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning överförs till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs (3 kap. 4 b § skollagen).

### **Skolinspektionens bedömning**

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

### **Information om elevens kunskapsutveckling**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av inkommen dokumentation samt intervjuer med lärare och elever framgår att elever och elevers vårdnadshavare informeras om elevens utveckling genom att utvecklingssamtal genomförs två gånger per läsår. I intervjuer och inkommen dokumentation framgår även att individuella utvecklingsplaner upprättas för eleverna och att omdömen skrivs in löpande i ett digitalt system som elev och elevens vårdnadshavare kan ta del av.

#### **Rättslig reglering**

Av skollagen framgår att minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper i de ämnen som eleven får undervisning i (10 kap. 12 § skollagen).

Vidare framgår bland annat att i årskurserna 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan:

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6 i de ämnen som eleven får undervisning i, och
2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6 och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen (10 kap. 13 § skollagen).

### **Skolinspektionens bedömning**

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

**X** Lisa Naudot Bergh

---

Beslutsfattare  
Signerat av: Lisa Naudot Bergh

**X** Jasmine Johansson

---

Föredragande  
Signerat av: Jasmine Johansson

I ärendets slutliga handläggning har även Marie Segerlund medverkat.